

महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ

(स्वायत्त) (ISO: ९००१:२०१५)

(ISO/IES: २७००१-२०१३)

शासकीय तंत्रनिकेतन इमारत, चौथा मजला, ४९, खेरवाडी, बांद्रा (पूर्व), मुंबई - ४०० ०५१.

दूरध्वनी क्र.: ०२२-६२५४२१०० / १५३/ १७०

Email: secretary@msbte.com

Web: www.msbte.ac.in

जा.क्र.मरातेशिमं/D-५०/औ.प्र./२०२५/ 1593

दिनांक:- 13 MAR 2025

महत्वाचे परिपत्रक

प्रति,

प्राचार्य/संस्थाप्रमुख,

महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाशी

संलग्नीत संस्था. (AICTE)

विषय: 'K' Scheme अभ्यासक्रमामधील विद्यार्थ्यांकरिता औद्योगिक प्रशिक्षणाच्या (Internships) आयोजनाबाबत....

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून NEP-२०२० च्या अनुषंगाने मंडळाद्वारे K-Scheme राबविण्यात येत आहे. अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषद मान्यताप्राप्त ५१ अभ्यासक्रमांकरिता K-Scheme अभ्यासक्रम लागू केला आहे. त्यापैकी ३० अभ्यासक्रमांना चौथ्या सत्रानंतर १२ आठवड्यांचे औद्योगिक प्रशिक्षण (Internships) अनिवार्य करण्यात आलेले आहे. त्यासाठी १० क्रेडीट व २०० गुणांची तरतूद करण्यात आलेली आहे. संस्थेने सदर प्रशिक्षणाचे आयोजन चौथ्या सत्राच्या लेखी परिक्षेनंतर करावयाचे आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून संस्थांनी विद्यार्थ्यांसाठी ६ आठवड्यांचे Internships चे आयोजन केलेले होते. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून १२ आठवड्यांचे औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामार्फत आयोजित करण्याबाबत नियोजन करावयाचे आहे. यासाठी संस्थेतील औद्योगिक प्रशिक्षण (Internship) करिता पात्र विद्यार्थ्यांची संख्या लक्षात घेता त्यापेक्षा दुप्पट विद्यार्थी १२ आठवड्यांचे औद्योगिक प्रशिक्षण (Internship) घेऊ शकतील एवढ्या क्षमतेकरिता संस्थेजवळील उद्योग समुहांशी, संस्थेच्या शिक्षकांनी स्वतः तसेच संस्थेतील विद्यार्थी, माजी विद्यार्थी व पालकांच्या सहाय्याने संपर्क साधावा व त्याचे Registration form भरून घ्यावा जेणे करून विद्यार्थ्यांना त्यांच्या आवडीच्या क्षेत्रात Internship पूर्ण करता येईल. संस्थांनी Internships या विषयाच्या पाठ्यक्रमात दिलेल्या Proforma मध्ये Industry Registration बाबत संकलित माहितीद्वारे मंडळाच्या संकेतस्थळावर उद्योग समुहांची नोंदणी (Registration) करावी. **संस्थांनी सदरील प्रशिक्षण प्रत्येक पात्र विद्यार्थ्यांस निशुल्क देणे बंधनकारक आहे याची संस्थांचालक व प्राचार्यांनी गांभिर्याने नोंद घ्यावी.** जे विद्यार्थी स्वइच्छेने संस्थेमार्फत Identified Industry व्यतिरिक्त इतर Industry मध्ये Internship करित असल्यास त्याबाबतच्या नोंदी संस्थांनी ठेवाव्यात. संस्थेने सदर प्रशिक्षणाचे आयोजन चौथ्या सत्राच्या लेखी परिक्षेनंतर करावयाचे आहे. साधारणपणे जुन, २०२५ च्या पहिल्या आठवड्यापासून ते ऑगस्ट २०२५ च्या चौथ्या आठवड्यापर्यंत प्रशिक्षण करणे अपेक्षित आहे. K-Scheme मधील १२ आठवड्यांच्या प्रशिक्षणाच्या अनुषंगाने संस्थांनी पुढील बाबी पूर्ण करावयाच्या आहेत.

- सध्या मंडळाच्या संकेतस्थळावर १०७२० उद्योगधंद्यांना प्रशिक्षण देणेकरिता संस्थामार्फत रजिस्टर केले आहे अशा उद्योगधंद्यापैकी ज्यांचा Feedback समाधानकारक आहे अशा उद्योगधंद्यांशी संस्थांनी समन्वय साधून वर्ष २०२५-२६ करिता १२ आठवड्यांचे औद्योगिक प्रशिक्षणाकरिता संस्थांनी Review व Validate करणे आवश्यक आहे. संस्थामार्फत Review व Validate झालेले उद्योगधंदे तसेच नविन Registration झालेले उद्योगधंदे सदर संस्थांच्या Login मध्ये त्या संस्थांच्या विद्यार्थ्यांच्या Mapping करिता उपलब्ध असतील याची नोंद संस्थाप्रमुखांनी घ्यावी.
- नविन तंत्रज्ञानाच्या अनुषंगाने नवनविन औद्योगिक क्षेत्रांशी समन्वय साधून त्या क्षेत्रात प्रशिक्षण देणा-या उद्योग धंद्यांची १२ आठवड्यांच्या Internships करिता Registration Process पूर्ण करावी.
- तंत्रनिकेतनातील विद्यार्थ्यांना संस्थांच्या निकटच्या परिसरातील प्रशिक्षण देणा-या शासनाच्या विभागांना सदर १२ आठवड्यांचे प्रशिक्षण राबविण्याच्या दृष्टीने अवगत करून Registration Portal द्वारे नोंदणी करणे आवश्यक आहे. औद्योगिक प्रशिक्षणाच्या आयोजनाबाबत व सुलभरित्या प्रशिक्षण पार पाडण्याकरिता "Internships (१२ Weeks) या विषयाच्या पाठ्यक्रमात मार्गदर्शक सुचना देण्यात आल्या आहेत. मंडळाच्या विद्वत समितीच्या ४८ व्या बैठकित संबंधित मार्गदर्शक सुचना व पाठ्यक्रम मान्य केला आहे. मंडळाने सदर पाठ्यक्रमातील सुचनांचे पालन करून कार्यवाही सुरु करण्याबाबतचे पत्र दि. २७.०२.२०२५ रोजी निर्गमित केले आहे. तथापी सदर १२ आठवड्यांचे प्रशिक्षण हे पहिल्यादांच

राबविण्यात येत असल्याने प्रशिक्षण आयोजन सुलभ व यशस्वी होणेकरिता पुढील प्रमाणे नियोजन केले असून त्याप्रमाणे वेळेत कार्यवाही पूर्ण करावी.

S.N	Activity	Schedule
1	Collecting information about Industry/Organization available for training along with capacity.	15 th to 28 th March, 2025
2	Submission of information of Industry / Organization available for training along with capacity and its confirmation.	Through Institute Login from 15 th to 29 th March, 2025
3	Student & mentor allocation as per the slots available for Industrial training. (Desirable mentor student ratio is 1:15)	Upto 15 th April, 2025
4	Obtaining consent letter from parents/guardian.	Upto 19 th April, 2025
5	Student enrollment for Industrial training.(Mapping)	Upto 23 rd April, 2025
6	Issue letter to the Industry/Organization for the training along with detail of students & mentors.	Upto 30 th April, 2025
7	Mentors to carry out progressive assessment of the students during the Industrial training.	Each week of Training
8	Training assessment by mentor along with Industry / organization expert as external examiner.	Within two weeks after completion of Training.
9	Submission of marks of Industrial training	At the end of fifth sem. when on-line e-marksheet link is available

मंडळाच्या website वर Important Link मध्ये उपलब्ध I / K Scheme Implementation tabs वर Institute Login मध्ये Industry registration form उपलब्ध आहे. सदर Form ची Print घेऊन आपल्या परिसरातील Industries / Service Centers/ शासकीय कार्यालये / निमशासकीय कार्यालये / खाजगी उद्योगधंदे इत्यादी, ज्यामध्ये विद्यार्थी बारा आठवड्यांचे Internships घेऊ शकतील त्यांची माहिती भरून घ्यावी. सदर Industry Registration form संस्थांनी मंडळाच्या website वर त्यांच्या Login द्वारे Online upload करावेत.

Internships चे आयोजन करण्याची जबाबदारी संस्थाप्रमुखांची राहिल. Internships आयोजनाबाबत काही अडचणी असल्यास मंडळाच्या संबंधित विभागीय कार्यालयाशी संपर्क साधावा. संस्था प्रमुखांनी सर्व विद्यार्थ्यांचे Internships करिता उद्योगधंद्यांची Mapping केल्याची खात्री झाल्यानंतर, त्याबाबतचे संस्थेच्या Letter head वर प्रमाणपत्र मंडळाच्या website वर scan करून upload करावे.

मंडळामार्फत 'K' Scheme मध्ये प्रविष्ट सर्व विद्यार्थ्यांच्या Internships (१२ Weeks) या विषयाच्या पाठ्यक्रमातील Internships च्या अंमलबजावणीसाठीचे मार्गदर्शक तत्वे व मुल्यांकन पध्दत उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहेत. सदर पाठ्यक्रमामध्ये Industry Registration form (Format - १), पालकांचे संमती पत्र (Format - २), mentor allocation व मुल्यांकन formats इत्यादी समाविष्ट करण्यात आलेले आहे. वेगवेगळ्या संस्थांकडून एकाच Industry चे वारंवार registration होऊ नये म्हणून Industry Registration ला विभागीय कार्यालयाद्वारे validate करण्यात येईल.

सर्व संबंधित संस्थांचालक व प्राचार्यांना 'K' Scheme अभ्यासक्रमामधील विद्यार्थ्यांकरिता औद्योगिक प्रशिक्षणाच्या यशस्वी आयोजनाबाबत उपरोक्तनुसार कार्यवाही करण्याकरिता निर्देशित करण्यात येत आहे.

सोबत: १. Industry Registration form (Format - १)

२. पालकांचे संमती पत्र (Format - २)

(उमेश टे. नागदेवे)

सचिव

महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई-५१

प्रत माहितीकरिता :

मा. संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

प्रत माहिती व उचित कार्यवाहीकरिता :

उपसचिव, म.रा.तंत्र शिक्षण मंडळ, विभागीय कार्यालय, नागपूर, छत्रपती संभाजी नगर, पुणे व मुंबई.

XV FORMATS

Format-1: Collecting Information about Industry/Organization available for training along with capacity

- 1) Name of the industry/organization:
- 2) Address/communication details with email :
- 3) Contact person details:
  - a) Name:
  - b) Designation:
  - c) Email
  - d) Contact number/s:
- 4) Type:

Govt / PSU / Pvt /

Large scale / Medium scale / Small scale .....
- 5) Products/services offered by industry:
- 6) a) Whether willing to offer Industrial training facility during May/ June for Diploma in Engineering students:
Yes / No.
 b) If yes, whether you offer 12 weeks training: **Yes/No**
 c) Possible Industrial Capacity:

Students	Programme name/ Title					Total
	Civil	Mechanical	Chemical			
Male						
Female						
Total						

- 7) Whether accommodation available for interns **Yes / No.**
If yes capacity: _____
- 8) Whether internship is charged or free:
If charged please specify amount per candidate: _____

Signature of responsible person at Industry:

Format-2: Obtaining Consent Letter from parents/guardians

(Undertaking from Parents)

To,

The Principal,
_____.

Subject: Consent for Industrial Training.

Sir/Madam,

I am fully aware that -

i) My ward studying in _____ semester at your _____ institute has to undergo 12 weeks of Industrial training for partial fulfillment _____ towards completion of Diploma in _____ Engineering.

ii) For this fulfillment he/she has been deputed at _____ industry, located at _____ for Industrial training /internship _____ for the period from _____ to _____

With respect to above I give my full consent for my ward to travel to and from the mentioned industry. Further I undertake that -

- My ward will undergo the training at his/her own cost and risk during training and/or stay.
- My ward will be entirely under the discipline of the organization where he/she will be placed and will abide by the rules and regulations in face of the said organization.
- My ward is NOT entitled to any leave during the training period.
- My ward will regularly submit a prescribed weekly diary, duly filled and countersigned by the training supervisor of the organization to the mentor faculty of the polytechnic.

I have explained the contents of the letter to my ward, who has also promised to adhere strictly to the requirements. I assure that my ward will be properly instructed to take his own care to avoid any accidents/injuries in the industry. In case of any accident neither industry nor the institute will be held responsible.

Signature :

Name : _____

Address : _____

Phone Number :